

AZ 5.DOKUMENTÁCIÓS KOLLOKVIUM ILMENAUBAN

Jánszky Lajos

Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság

Az Ilmenau-i Műszaki Főiskola Dokumentációs Szabadalmi és Jogügyi Intézete, NDK /Das Institut für Dokumentation, Patentwesen und Recht der Technischen Hochschule Ilmenau/ 1963. óta évenként rendszeresen tudományos kollokviumot rendez a dokumentáció és a szabadalmi jog soronlévő legfontosabb kérdéseiről.

1967. november 15-17. között zajlott le a sorrendben immár ötödik ilyen jellegű kollokvium. E háromnapos tudományos tanácskozásnak három fő témacsoportja volt:

- I. Dokumentáció és kutatástervezés
- II. A dokumentáció előtt álló aktuális és perspektivikus feladatok
- III. Tájékoztatás és iparjogvédelmi politika

Az első fő témacsoportban hat előadás hangzott el:

MARCHLEWSKA, J., a Központi Tudományos-Műszaki és Gazdasági Tájékoztatási Intézet /CIINTE/ munkatársa, Warszawa:

Dokumentáció és futuroológia

FEITSCHER, W., a Manfred von Ardenne Kutató Intézet osztályvezetője, Dresden:

A dokumentáció, mint a kutatás és fejlesztés prognosztikájának előfeltétele

RASSZUDOVSKIJ, W.A., a Szovjetunió Tudományos Akadémiája Állam- és Jogtudományi Intézetének munkatársa, Moszkva:

Kutatás és kutatástervezés a szovjet jog tükrében

CIGÁNIK, S., a Kábel és Szigetelőanyagipari Kutató Intézet helyettes igazgatója, Bratislava:

Hatékony tájékoztatás a kutatási és irodalomkutatási tervek egyeztetése alapján

KELLNER G., a Híradástechnikai Ipari Kutató Intézet osztályvezetője, Budapest:

Tájékoztató tevékenység a tudományos kutatás szolgálatában

WIRKNER, E., a Társadalomtudományi Információs és Dokumentációs Központ igazgatója, Berlin:

Dokumentáció és kutatástervezés a társadalomtudományok területén

Az első témakörben fent felsorolt előadások közül ki kell emelnünk W.FEITSCHER előadását, mely kétségkívül az egész kollokvium egyik legszínvonalasabb előadása volt, és amelynek tartalma, mind az információval foglalkozó, mind a prognózisokat készítő szakemberek számára egyaránt érdekes volt. E rövid beszámoló keretében nincs hely az előadások részletes ismertetésére, de úgy véljük, néhány előadás jellemző mondanivalóját röviden tárgyalhatjuk. FEITSCHER elsősorban terminológiai kérdésekkel foglalkozott előadásában, pontosan definiálta a prognosztika és prognózis kifejezéseket. Szükségesnek tartotta a prognózist a hipotézistől és a tervtől elhatárolni. Véleménye szerint, annak érdekében, hogy a dokumentáció a kutatást és a fejlesztést általában, a prognosztikát pedig speciálisan ki tudja szolgálni, az eddiginél lényegesen nagyobb figyelmet kell szentelni az adatdokumentációnak. Ahogy előadásában KLAUS-ra hivatkozva említette - ez idő szerint az egész folyamatban a leggyengébb láncszem a dokumentáció. Ez szerinte azzal is magyarázható, hogy a dokumentációnak még nincsenek olyan módszerei, melyek elektronikus adatfeldolgozásra alkalmasak, és hiányzik a szemantikus információelmélet.

FEITSCHER néhány példáját mutatta be a kvalitatív és kvantitatív prognózisoknak. A prognosztika határaitól szemléltető bizonyítékokat nyújtott a hiba- és tévedési lehetőségek illusztrálásával. Így pl. egy mennyiségi prognózis példáján - amelyet rendkívül stilszerűen a dokumentáció területéről ragadott ki - bemutatta, milyen hamis képet nyújthat egy prognózis. Elmondotta, hogy a Chemical Abstracts-ban megjelenő referátumok számának várható növekedését négy különböző módszerrel vizsgálták meg 2000-ig. - A kapott eredmények között 43 %-os eltérés volt, mely hibalehetőséghez még további 20 %-os tévedési lehetőség is járul. Véleménye szerint az ilyen prognózis nem használható, s ezért el kell vetni. A prognosztika határait a jó dokumentáció tághatja azzal, hogy növeli az emberi ismeretek határait.

FEITSCHER előadásán kívül MARCHLEWSKA professzorasszony is prognosztikával foglalkozott előadásában. Az általa futurológiának nevezett új tudomány kifejlődését és lengyelországi alkalmazás módjait ismertette, különös tekintettel a dokumentáció szerepére a prognosztikában.

Az ebben a főtemakörben magyar szerzők által összeállított előadást KELLNER G. tartotta, aki arról számolt be, hogy a kutatási tervek összeállításánál hogyan használják fel a PERT-módszert.

A második témacsoportban nyolc előadás hangzott el:

IGUMNOV, J., a Kábel és Szigetelőanyagipari Kutató Intézet tudományos tájékoztatási főosztályának vezetője, Bratislava:

Az információk hatékony átvitele a kutatásból az üzemekbe

HEERMANN, P., a Színesfémipari Kutatóintézet osztályvezetője, Freiberg:

A szakbibliográfia jelentősége a retrospektív tájékoztatásban

PIRÓG, W., a Központi Tudományos Műszaki és Gazdasági Tájékoztató Intézet /CIINTE/ igazgatója, Warszawa:

A dokumentáció aktuális és perspektivikus feladatai Lengyelországban

REBALL, S., a Manfred von Ardenne Kutató Intézet munkatársa, Dresden:

A szemantikus információk többdimenziós tárolásának problematikája a természettudományok területén

ATANASIU, P., a Román Tudományos Akadémia Tudományos Dokumentációs Központjának tudományos igazgatója, Bucuresti:

Fejlesztési irányzatok a gyors tájékoztatás terén

KOCH, K.H., a Gépi Dokumentációs Központ munkatársa, Frankfurt/M;

Egyetemes Tizedes Osztályozás és a gépesítés

DRESEL, H., a Technisches Zentralblatt helyettes főszerkesztője, Berlin;

Speciális problémák tezauszok alkotásánál

GESKE, H.U., az Ilmenau-i Műszaki Főiskola Dokumentációs Szabadalmi és Jogügyi Intézetének munkatársa:

Információs mérnökök "postgraduate" tanfolyamának tervezete az Ilmenau-i Műszaki Főiskolán

A második témacsoport előadásai közül ismertetjük a legutóbb említettet, tekintettel arra, hogy a tájékoztató mérnökök képzése hazánkban is aktuális feladat.

GESKE annak a rendelettervezetnek szövegét ismertette, amelyet az Ilmenau-i Műszaki Főiskolán dolgoztak ki a tájékoztató mérnökök képzésének keret-tantervére.

A keret-tanterv célkitűzése olyan tájékoztató mérnökök, illetve tájékoztató szakmunkaerők képzése, akik az üzemekben, gazdaságirányító szervezetekben és intézetekben folyó tájékoztató tevékenység szervezésére, végzésére alkalmasak.

A levelező oktatási formára - egy felvételi beszélgetést követően - az alábbi végzettséggel rendelkezők vehetők fel:

a/ valamennyi szakterület okleveles vagy szakmérnöke,

b/ más főiskolát vagy szakiskolát végzettek, akik az ipar vagy a természettudományok területén dokumentációval vagy információval foglalkoznak.

Előfeltétel /legalábbis iskolai szinten/ az angol és az orosz nyelv ismerete. A tanulmányok folyamán a nyelvismereteket képzéssel olyan szintre kell fejleszteni, hogy a hallgatók ezekből a tárgyakból záróvizsgát tudjanak tenni.

A levelező tanfolyam elvégzése után a vizsgázott hallgatók az Ilmenau-i Műszaki Főiskola az a/ esetben tájékoztató mérnök, b/ esetben tájékoztató szakmunkaerő címet kapják.

A levelező tanfolyam tananyagát az Ilmenau-i Főiskola által kiadott füzetek, tananyagok, valamint az ezekben foglalt irodalmi hivatkozások alkotják. A tanfolyam 2 éves és 4 félévre oszlik /1.melléklet/.

A tanulmányi idő befejeztével minden hallgató záródolgozatot /szakdolgozatot/ készít, amellyel be kell bizonyítania, hogy a tanulmányai során elsajátított tananyagot önállóan és alkotóan fel tudja használni. A dolgozat témáját a gyakorlattal szorosan összefüggő kérdésekből lehet kiválasztani. Minden hallgató jogosult kívánságát kifejezni tekintetben, hogy mely szakterületről óhajt dolgozatot írni. A szakdolgozat témáját a beadás előtt négy hónappal közlik a hallgatóval, aki ennek kidolgozására négy hétre mentesül a munkavégzés alól.

Ki kell még emelni IGUMNOV és KOCH előadásait, melyek igen nagy érdeklődést keltettek, továbbá REBALL előadását egy szűkebb kör számára igen érdekes témában.

A harmadik témacsoportban hat előadást tartottak:

WEBER, F., az Ilmenau-i Műszaki Főiskola Dokumentációs Szabadalmi és Jogügyi Intézetének igazgatója:

Prognosztika és feltalálás /műszaki területen/

SEIFFERT, W., a külföldi Jog és Jogösszehasonlítási Intézet igazgatója, Potsdam:

A külföldi licenc-beszerzések problémái

BUDEWITZ, G., az NDK Szabadalmi Hivatalának elnökhelyettese, Berlin:

A dokumentáció és információ jelentősége a szabadalmi irodalom területén a szellemi munka racionalizálása tekintetében a kutatásban és a fejlesztésben

BRADLER, E., az NDK Szabadalmi Hivatalának osztályvezetője, Berlin;
Beszámoló az NDK Szabadalmi Hivatala irodalomkutató köz-
pontjának felépítéséről

VIGHNÉ SOMOGYI A., a Magyar Iparjogvédelmi Egyesület szabadalmi ügy-
vivője, Budapest:
A szabadalmi tájékoztatás ujjaszervezése Magyarországon

BRAUN, S., az Ilmenau-i Műszaki Főiskola Dokumentációs Szabadalmi és
Jogügyi Intézetének tudományos munkatársa:
A szabadalom funkciójáról

A harmadik témakörbe tartozó előadásokat nem ismertetjük, mivel
témájuknál fogva a dokumentáció határterületein mozognak.

Az elhangzott előadásokat, valamint a vita során elmondott hoz-
zászólásokat az Ilmenau-i Műszaki Főiskola az eddigi szokáshoz híven
megjelenteti 1968. első felében, és megküldi a kollokvium résztvevői-
nek.

A tudományos tanácskozáson egyébként több mint 800 résztvevő je-
lent meg, túlnyomó többségük természetesen az NDK-ból, de szép szám-
mal képviseltették magukat a többi szocialista országok is. A tanács-
kozás munkájában Magyarországról kb. 20, Csehszlovákiából kb. 15,
Lengyelországból, a Szovjetunióból, Bulgáriából és Jugoszláviából
2-6 szakember vett részt.

E széleskörű részvétel némileg nehezítette a kollokvium elmé-
lyültebb munkáját, mivel vitákra, hozzászólásokra kevés idő maradt,
de egyúttal lehetővé tette a szakemberek közötti közvetlen kapcsola-
tok felvételét, ami minden ilyen jellegű tanácskozás egyik legpozití-
vabb eredménye.

§§§

A táblázatokban foglalt jelölések értelme:

A = sokszorosított tananyagok	D = előadások óraszám
B = az otthoni tanulás óraszám	E = szemináriumok óraszám
C = konzultációk óraszám	F = dolgozatok száma
G = vizsgák száma	

<u>1. félév</u>	<u>A</u>	<u>B</u>	<u>C</u>	<u>D</u>	<u>E</u>	<u>F</u>	<u>G</u>
<u>A/ alcsoport:</u>							
<u>A dokumentáció alapkérdései műszaki-gazdasági szemszögből</u>			10	6		1	1
1.1 A dokumentáció fogalma és fejlődése a technika történetében	1	28			6		
1.2 A dokumentáció viszonya a szocialista racionalizáláshoz	1	28			6		
1.3 A dokumentáció és a szocialista vezetési tevékenység az új gazdasági rendszer végrehajtása során a nép-gazdaság tervezésében, irányításában; információtervezés, propaganda	1	28			6		
Összesen 123 óra	3	84	10	6	18	1	1
<u>B/ alcsoport:</u>							
<u>Bevezetés a dokumentációba, segéd-tudományok és segédeszközök</u>			10	6		1	1
1.4 A dokumentáció közvetlen hasznosítása a műszaki haladás meggyorsításában	1	28			6		
1.5 Bevezetés a könyvtárügybe /működés és szervezet/, bevezetés a bibliográfiába	1	28			6		
1.6 Kiadók, levéltárak, fordításügy	1	28			6		
1.7 Ügyvitelszervezés, irodatechnika, sokszorosítástechnika	1	28			6		
Összesen 158 óra	4	112	10	6	24	1	1
1. félév összesen 281 óra	7	196	20	12	42	2	2

<u>2. félév</u>	<u>A</u>	<u>B</u>	<u>C</u>	<u>D</u>	<u>E</u>	<u>F</u>	<u>G</u>
<u>A dokumentáció kapcsolatai speciális tudományágakhoz</u>			15	12		2	1
2.1 Dokumentáció és kibernetika	1	28			6		
2.2 Információelmélet és dokumentáció	1	28			6		
2.3 Dokumentáció és rendszerteknika	1	28			6		
2.4 Gépi adatfeldolgozás, programozás	1	28			6		
2.5 Szemantika és dokumentáció	1	28			6		
2.6 Prognosztika és dokumentáció	1	28			6		
2. félév összesen 240 óra	6	168	15	12	36	2	1

<u>3. félév</u>							
<u>Alkalmazott dokumentáció és információ</u>			15	8		2	1
3.1 Információs források dokumentációs kezelése, pártosság, információs források felkutatása, elemzések készítése, osztályozás	2	56			12		
3.2 Osztályozási rendszerek, tezaurusz, gépi nyelv, kódolás	1	28			6		
3.3 Tárolók, gépesített, automatizált lyukkártya eljárások	1	28			6		
3.4 Információs szükséglet, információs rendszerek, információáramlás, nemzetközi kapcsolatok	1	28			6		
3.5 Információs rendszerek tervezése és irányítása	1	28			6		
3. félév összesen 236 óra	6	168	15	8	36	2	1

4. félév

A	B	C	D	E	F	G
---	---	---	---	---	---	---

Dokumentáció az iparjogban és a
piackutatásban

		15	6		1	1
--	--	----	---	--	---	---

4.1 Bevezetés a szerzői jogba

1	28			6		
---	----	--	--	---	--	--

4.2 Találmányügy, védjegy- és minta-
ügy a dokumentáció szemszögéből

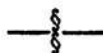
1	28			6		
---	----	--	--	---	--	--

4.3 Bevezetés a piac- és keresletku-
tatásba a dokumentáció szempont-
jából

1	28			6		
---	----	--	--	---	--	--

4. félév összesen 128 óra
/beleértve a záródolgozatot is/

3	84	15	6	18	1	1
---	----	----	---	----	---	---

JÁNSZKY, L.: 5th Colloquium on Documentation, Ilmenau 15-17. November 1967

The Institute for Documentation, Patents and Law of the Technical College Ilmenau /Institut für Dokumentation, Patentwesen und Recht der Technischen Hochschule, Ilmenau/, German Democratic Republic, is organizing annually since 1963 scientific colloquia, dealing with most important problems of documentation, patent law and industrial law.

On the 5th Colloquium the following main subjects were discussed:

- I. Documentation and research planning
- II. Current and long-term objectives of documentation
- III. Information and industrial legal protection.

Altogether 20 papers were delivered by documentation experts from the German Democratic Republic, Czechoslovakia, Hungary, Poland, Rumania and the Soviet Union.

Special interest was shown to some papers dealing with the relation between documentation and prognosis, and with after actual problems of information, training in documentation and mechanization of information.

More than 800 participants attended the meeting, in majority from the German Democratic Republic, but other socialist countries were also represented by a respectable number of attendants. Hungary was represented by more than 20 experts; two papers were submitted by Hungarian experts.

The large number of participants impeded to certain extent to enter somewhat deeper into the dealt subjects; there was little time left for discussions. However the participants had the opportunity to establish direct contacts; that is one of the most positive results to be achieved at similar scientific meetings.

The proceedings of the Colloquium will be published in the first half of 1968.

□ □

ЯНСКИ, Л.: 5-ый коллоквиум по документации в г.Илменау с 15 по 17 ноября 1967 г.

Документационный, патентный и юридический институт ВТУЗ-а в г. Илменау (ГДР) начиная с 1963 года организует ежегодно научные коллоквиумы по актуальным вопросам документации, патентного и промышленного права.

На пятом коллоквиуме обсуждались следующие три основные темы:

- I. Документация и планирование исследований
- II. Актуальные и перспективные задачи документации
- III. Информация и политика охраны в промышленном праве.

По этим трем темам специалисты из ГДР, СССР, ВНР, ЧССР, ПНР и РСР выступили с 20-ти докладами.

С особым интересом были заслушаны некоторые доклады по взаимосвязи документации и прогностики, по актуальным проблемам документации, по обучению и механизации.

На научном совещании участвовало свыше 800 специалистов, большей частью из ГДР, причем остальные социалистические страны были также представлены с достаточно многочисленными делегациями. Только из ВНР на коллоквиуме в г. Илменау приняли участие свыше 20-ти специалистов, венгерскими специалистами были прочитаны два доклада.

Многочисленность участвующих до некоторой степени оказалась препятствием углубленной работы коллоквиума, ибо для дискуссий и выступлений оставалось мало времени, но наряду с этим содействовала установлению непосредственных отношений между специалистами, а в этом и заключается наиболее положительный результат такого научного совещания.

Соответственно установившемуся порядку текст прочитанных докладов, как и материалы дискуссии будут опубликованы Высшей Технической школой в г. Илменау в первом полугодии 1968 года.

" " "

JÁNSZKY, L.: Das 5. Kolloquium über Dokumentation in Ilmenau,
15-17. November 1967

Das Institut für Dokumentation, Patentwesen und Recht der Technischen Hochschule, Ilmenau /DDR/ veranstaltet seit 1963 jährlich ein wissenschaftliches Kolloquium über aktuelle Fragen der Dokumentation, des Patent- und Gewerberechts.

Die Beratungen umfassten drei Themenkreise:

- I. Dokumentation und Forschungsplanung
- II. Die aktuellen und perspektivischen Aufgaben der Dokumentation
- III. Information und Gewerberechtschutzpolitik.

Die insgesamt 20 Vorträge wurden von Dokumentalisten aus der DDR, CSSR, Polen, Rumänien, Sowjetunion und VR Ungarn abgehalten.

Besonderes Interesse erweckten die Vorträge über das Verhältnis von Dokumentation und Prognostik, über die gegenwärtigen Probleme der Dokumentation, über Ausbildungsfragen und über die Mechanisierung der Dokumentation.

An der wissenschaftlichen Beratung nahmen mehr als 800 Fachleute teil, in der Mehrzahl aus der DDR, jedoch waren die anderen sozialistischen Länder auch gut vertreten. Allein aus Ungarn waren mehr als 20 Teilnehmer; zwei ungarische Fachleute hielten Vorträge.

Die recht grosse Anzahl der Teilnehmer bereitete im Bezug auf die Vertiefung in die Themen des Kolloquiums gewisse Schwierigkeiten, da für die Diskussion nur wenig Zeit übrig blieb. Jedoch war eine direkte Fühlungnahme zwischen Fachleuten ermöglicht, was ja eines der positivsten Züge aller derartigen wissenschaftlichen Veranstaltungen ist.

Die Technische Hochschule Ilmenau wird die Vorträge und die Diskussion im ersten Halbjahr 1968 veröffentlichen.

::: ::